

Okoljski cilji v alpskem prostoru in pristopi za monitoring s pomočjo kazalcev

Rezultati delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" pri Alpski konvenciji

(M&K)

Umwelt
Bundes
Amt
für Mensch und Umwelt

Izdajatelj

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU), Referat Öffentlichkeitsarbeit, 11055 Berlin, faks: +49 (0) 1888-305-2044, www.bmu.de, e-pošta: service@bmu.de
Umweltbundesamt (UBA), Zentraler Antwortdienst, Postfach 330022, 14191 Berlin, faks: +49 (0) 30-8903-2285, www.umweltbundesamt.de
1. izdaja, november 2002
(c) BMU, UBA vse pravice pridržane

ISBN: 3-9808710-3-7

Redakcija

Bosch & Partner GmbH
Josephspitalstraße 7, 80331 München

Oblikovanje, grafika in stavek

screen & paper Werbeagentur GmbH
Biernerstraße 32, 85354 Freising

Tisk

Schunk Druck- und Verlags-GmbH, Schweinfurt
Papir: Classen Bioart Recycling

Prevod

Zdenka Hafner-Čelan
Maša Valentincič

Slikovno gradivo

Izdajatelja se pristrčno zahvaljujeta za silke, ki so jih dali na voljo:
Konstanze Schönthaler & Matthias Drösler (M&K)
Manfred Scheuermann (MS)
Stefan Balla (SB)
Mreža zavarovanih območij v Alpah (AS)
Helmut Osang (HO)
Thilo Mages-Dellé (TMD)
Jan-Thilo Haux (JTH)

Uvod

Alpe so največji naravni in kulturni prostor v Srednji Evropi. V osmih državah dajejo pečat krajini in življenju alpskega prebivalstva in privlačijo s svojo fascinantno lepoto oddiha željne turiste iz celega sveta. Zaradi podnebnih in naravnih posebnosti in skrajnosti so Alpe tudi posebno občutljiv in ogrožen ekosistem. Okoljski problemi lahko tu hitro povzročijo eksistencialno ogrožanje rastlin, živali in človeka.

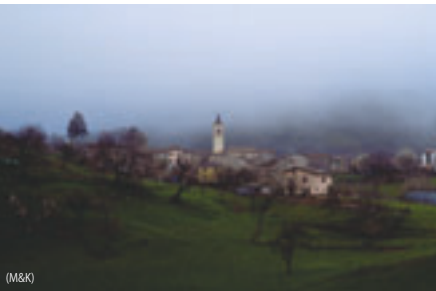
Človek že kakih 6000 let odločilno vpliva na Alpe. V novejšem času so zlasti moderne oblike rabe kot turizem, vodna energija in tranzitni promet povzročile resno preoblikovanje alpskih naravnih in kulturnih krajin. Poleg tega na Alpe v veliki meri vpliva evropski razvoj. Alpska krajina ni več kos konkurenci evropskega trga. Gorski gozd trpi pod vplivom obsežnega onesnaževanja zraka in posledic mednarodnega tranzitnega prometa. Zmanjševanje povpraševanja na področju turizma gospodarsko slabi tiste občine, ki so najbolj odvisne prav od tega vira dohodka.

Znotrajalpski promet bistveno omejuje življenjsko kakovost v mnogih alpskih dolinah.

V teh gospodarskih in družbenih okvirnih pogojih tudi vračanje k tradicionalnemu predindustrijskemu kmetijstvu ne predstavlja poti iz krize. Bolj so potrebni novi alternativni razvojni koncepti, ki povezujejo ekonomsko varnost s socialno pravičnostjo in ekološko obremenljivostjo.

Cilj celostne alpske politike mora biti zavarovanje Alp za vse njihove prebivalce kot stabilen življenjski in gospodarski prostor v osrčju Evrope in dolgoročno ohranjanje njihove enkratne, raznolike naravne in kulturne krajine. Alpska konvencija tudi prispeva k temu. V njej opredeljeni cilji povedo, koliko družba ceni Alpe, in predstavljajo okvir za trajnostni razvoj v alpskih državah.

Uresničevanje ciljev iz Alpske konvencije in njenih protokolov je v interesu vseh držav pogodbenic.

Skupna politika za Alpe - Alpska konvencija

Devet protokolov Alpske konvencije:

1. Urejanje prostora in trajnostni razvoj (1994)
2. Hribovsko kmetijstvo (1994)
3. Varstvo narave in urejanje krajine (1994)
4. Gorski gozd (1996)
5. Turizem (1998)
6. Varstvo tal (1998)
7. Energija (1998)
8. Promet (2000)
9. Reševanje sporov (2000)

Za področja "Prebivalstvo in kultura", "Vodno gospodarstvo", "Ohranjanje čistega zraka" ter "Gospodarjenje z odpadki" so sicer načrtovani protokoli, niso pa še pripravljani.

Že v začetku 50-ih let je Mednarodna komisija za varstvo Alp CIPRA zahtevala sprejem obsežne čezmejne konvencije za zaščito Alp. Po pripravljalnih delih je Alpska konvencija od leta 1989 in Mednarodne alpske konference v Berchtesgadnu začela dobivati konkretne oblike. Leta 1991 so alpske države Avstrija, Francija, Italija, Liechtenstein, Nemčija, Slovenija in Švica sprejele "Konvencijo o varstvu Alp", leta 1994 se jim je pridružil še Monako. V naslednjih letih so za uresničevanje krovne konvencije pripravili devet protokolov, ki so jih alpske države podpisale in deloma že ratificirale.

Na mednarodni ravni v tem trenutku ni nobenega primerljivega mednarodno pravno zavezujočega krovnega sporazuma, ki bi neodvisno od državnih meja oblikoval skupno politiko za tako obsežen naravni in kulturni prostor. Alpska konvencija je tudi zato nekaj povsem novega v Evropi, ker tesno povezuje gospodarstvo, kulturo in okolje v smislu trajnostnega razvoja.

Bistveni cilji Alpske konvencije so:

- Za človeka in naravo v alpskem prostoru je treba zagotoviti boljšo zaščito in ustvariti nov okvir delovanja za trajno okolju primerno in socialno sprejemljivo gospodarjenje.
- Alpski prostor naj bi bil sposoben izpolnjevati svoje nove funkcije gospodarskega prostora, vira pitne vode, območja oddiha, pomembnega prometnega prostora ter prostora ekološke izravnave in umika za živali in rastline, ki so stopile v ospredje zaradi strukturnih sprememb v drugi polovici 20. stoletja.
- Zmanjšati je treba velika gospodarska neravnovesja med predvsem kmetijskim hribovskim območjem in urbanimi ter turističnimi aglomeracijskimi območji.
- Pospeševati je treba inovativne sile samoohranitve ter družbeno in politično odločanje prebivalcev v Alpah o sebi.

Uresničevanje Alpske konvencije

Za uresničevanje Alpske konvencije na občinski ravni so leta 1996 na pobudo CIPRE ustanovili Omrežje občin "Povezanost v Alpah", ki je od leta 1997 registrirano kot društvo. V začetku leta 2002 je omrežje imelo 55 članov s 141 posameznimi občinami iz skoraj vseh alpskih držav. Bistven element omrežja so zlasti tesna komunikacija in izmenjava med sodelavci uprav iz včlanjenih alpskih občin. Znotraj teh občin in tudi širše je nastal nov način razmišljanja v alpskem prostoru in zanj. Mnogi primeri kažejo, da je cilje Alpske konvencije mogoče uresničiti in da ni treba, da ostanejo zgolj vizija.

Sistematično uresničevanje Alpske konvencije pa napreduje le počasi. V tem trenutku je dovolj dejavnosti nevladnih organizacij za uresničevanje Alpske konvencije, manjkajo pa še državne pobude. Poudariti je treba le "Mrežo zavarovanih območij v Alpah", za katero je leta 1994 dala pobudo Francija. Zdaj jo sestavlja nad 300 veli-

kih zavarovanih območij s površino nad 100 ha in lastno upravno strukturo. Skupaj pokrivajo ta območja več kot 15 % Alp v osmih deželah Alpske konvencije. Izrečni cilji "Mreže zavarovanih območij v Alpah" so spodbujanje oz. ohranjanje biotske raznovrstnosti v Alpah, podpiranje uresničevanja evropskih naravovarstvenih direktiv (direktiva o zaščiti ptic, direktiva FFH) ter uresničevanje trajnostnega razvoja v Alp v smislu Alpske konvencije oz. protokola "Varstvo narave in urejanje krajine". Mreža pripravlja skupne programe dela in izmenjav na področju upravljanja zavarovanih območij, daje pobude za raziskave in študije o zavarovanih območjih v Alpah in naravovarstvenih temah zunaj zavarovanih območij in jih tudi izvaja. Mreža zavarovanih območij v Alpah je zainteresirana za nadaljnjo prostorsko širitev omrežja nacionalnih in čezmejnih zavarovanih območij.

Primeri za pobude za trajnostni razvoj v Alpah in uresničevanje Alpske konvencije:

Lesachtal na avstrijskem Koroškem • Logarska dolina v Sloveniji • Hindelang na Bavarskem - narava in kultura • Schleching na Bavarskem - občina prihodnosti 2001 • Val Lumnezia v Švici • Naravni park Chartreuse v Franciji • Sella-Ronda brez avtomobilov pri SOS Dolomiti v Italiji • Projekt "Öko-Bauer" - "Eko-kmet" v Liechtensteinu • Okoljski pečat Tirolske in Južne Tirolske • "Gailtaler Almkäse" - "Ziljski planinski sir" • "Käsestraße Bregenzerwald" - "Sirna cesta Bregenzerwald" • "Kärntner Rindfleisch" - "Koroško goveje meso" • "Kärntner Holzstraße" - "Koroška lesna cesta"

Delovna skupina "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" - načini uresničevanja Alpske konvencije

Alpska konferenca in Stalni odbor sta ustanovila delovne skupine, ki naj bi skrbele za napredek pri konkretiziranju Alpske konvencije in njenega uresničevanja. V tem trenutku obstajajo naslednje delovne skupine:

- delovna skupina Implementacija,
- delovna skupina Uresničevanje prometnega protokola,
- delovna skupina Nevarnosti iz narave,
- delovna skupina Prebivalstvo in kultura,
- delovna skupina SOIA,
- elovna skupina Cilji kakovosti okolja, specifični za gore.

Delovno skupino "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" je ustanovil Stalni odbor na svojem 14. zasedanju od 20. do 22. oktobra 1999 v Interlaknu v skladu s sklepom V. Alpske konference 16. oktobra 1998 na Bledu. Njen prvi mandat je VI. Alpska konferenca v Luzernu 30. in 31. oktobra 2000 podaljšala za še en mandat. Naloga delovne skupine je bila, da

- pripravi načelen dogovor o ciljih kakovosti okolja v alpskem prostoru,
- opiše sedanje stanje pri pripravi in uporabi ciljev kakovosti okolja, specifičnih za gore,
- analizira njihovo uporabnost za uresničevanje Alpske konvencije in njenih protokolov in
- pokaže načine, kako bi lahko preverili uresničevanje ciljev iz Alpske konvencije in njenih protokolov.

Leta 2000 in 2002 je delovna skupina predložila Stalnemu odboru poročili o rezultatih svojega dela.

Države pogodbenice Alpske konvencije so - z izjemo Monaka - poslale svoje predstavnike v delovno skupino. Vabljeni so bili tudi opazovalci mdr. iz nevladnih organizacij in drugih delovnih skupin, ki jih je ustanovila Alpska konferenca. Delovna skupina je zasedala pod nemškim predsedstvom.

Mandati delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore"

Programm za prvo delovno obdobje 1999 do 2000

"Obsežni cilj, ki si ga je zastavila delovna skupina, je priprava seznama obstoječih ciljev kakovosti okolja, specifičnih za gore, in dokumentiranje, koliko te cilje pokrivajo obstoječi cilji konvencije in protokolov. Poročilo, ki ga je treba sestaviti, bo imelo naslednje komponente:

1. predlog za enotne definicije in uporabo pojmov v okviru Alpske konvencije, ki so povezani z razpravo o ciljih kakovosti okolja (npr. cilji okoljskega delovanja, okoljski standardi, kazalci, merila za kakovost okolja),
2. pregled metod za določitev ciljev kakovosti okolja,
3. kratek pregled nad obstoječimi nacionalnimi cilji kakovosti okolja.
4. analiza vrzeli za pripravo opisa nadaljnjih področij delovanja pri določitvi ciljev kakovosti okolja in njihovega uresničevanja,
5. analiza in stališče delovne skupine s predlogi za nadaljnje postopke, zlasti za koristno uporabo ciljev kakovosti okolja pri uresničevanju konvencije in protokolov,
6. predlogi za izvedbo regionalnih projektov za rabo ciljev kakovosti okolja s poudarkom na postopku za zasidranje ciljev."

Delovna skupina se je pri svojem delu osredotočila na tematski polji "gorski gozd" in "učinki prometa".

Programm za drugo delovno obdobje 2000 do 2002:

1. "Predloženi popis stanja in analizo že obstoječih ciljev je treba postopoma izpopolniti zlasti na regionalni ravni, pri tem pa morajo biti vključeni ekonomski in socialni/kulturni cilji, če so neposredno ali posredno pomembni za obravnavo ciljev, ki se nanašajo na okolje.
2. Pripravi se krajši pregled, ki bo vseboval oceno na podlagi naslednjih meril:
 - a) popolnost pri oblikovanju ciljev z ozirom na obstoječa problemska področja,
 - b) obveznost ciljev in
 - c) pomembnost uresničevanja in soodvisnost med cilji kakovosti okolja ter cilji okoljskega delovanja in standardi.
3. Izdelati je treba metodološke pristope za preverjanje doseganja posameznih ciljev."

Države pogodbenice so poslale naslednje predstavnike v delovno skupino:

Avstrija:

Dr. Herbert Scheiring (Bundesministerium für Umwelt, Jugend und Familie P.A., Schwaz)
Dr. Gunter Sperka (Amt der Salzburger Landesregierung, Abteilung 16 Umweltschutz, Salzburg)

Ingeborg Fiala (Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft, Abteilung II/3, Wien)
Bernhard Schwarzl (Umweltbundesamt GmbH - Abteilung Wald, Wien)

Francija:

Tahar Ou-Rabah (Ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement, Direction de la Nature et des Paysages, Mission internationale, Paris)

Italija:

Dr. Elisabetta Colaiacomo (Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio, Roma, Direzione per la Protezione Internazionale dell'Ambiente)
Dr. Maria Giuseppina Farrace (Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici, Roma)
Dr. Mario Zambrini (Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio, Direzione V.I.A., Roma).

Liechtenstein:

Dr. Felix Näscher (Amt für Wald, Natur und Landschaft, Vaduz)
Norman Nigsch (Amt für Wald, Natur und Landschaft, Vaduz)
Hermann Schmuck (Amt für Wald, Natur und Landschaft, Vaduz)

Nemčija:

Karlheinz Weißgerber (Bayerisches Staatsministerium für Landesentwicklung und Umweltfragen, München)
Dr. Benno Hain (Umweltbundesamt, Berlin)

Slovenija:

Mag. Inga Turk (Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Kabinet ministra, Ljubljana)
Mateja Klinar (Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Agencija RS za okolje, Služba za presoje vplivov na okolje, Ljubljana)
Irena Ocvirk-Potočnik (Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Agencija RS za okolje, Služba za presoje vplivov na okolje, Ljubljana)

Švica:

Andreas Stalder (Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, Abteilung Natur- und Landschaftsschutz, Bern)
Nikolaus Hilty (Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, Sektion UVP und Sachplanung, Bern)

Zastopane nevladne organizacije:

Dr. Wolfgang Burhenne (IUCN, Bonn/Deutschland)
Paolo Degiorgi (Schweizerische Arbeitsgemeinschaft für die Berggebiete, SAB (Euromontana), Brugg/Schweiz)
Michel Revaz (CIPRA International, Schaan/Liechtenstein)
Dr. Roland Kals (Club Arc Alpin/Österreich)
Stefan Witty (Club Arc Alpin/Deutschland)
Sodelujoči strokovnjaki:
Sigrid Strich (Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten, Referat 534, Bonn/Deutschland)
Prof. dr. Axel Borsdorf (Institut für Stadt- und Regionalforschung, ÖAW, Wien/Österreich)
Dr. Michael Vogel (Nationalparkverwaltung Berchtesgaden, Berchtesgaden/ Deutschland)
Konstanze Schönthaler (Bosch & Partner GmbH, München/Deutschland)
Stefan von Andrian-Werburg (Bosch & Partner GmbH, München/Deutschland)
Stefan Balla (Bosch & Partner GmbH, Herne/Deutschland)
Thilo Mages-Dellé (Umweltbundesamt, Berlin/ Deutschland)

Predsedstvo:

Dr. Benno Hain (Umweltbundesamt, Berlin/ Deutschland)

Cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja - izraz družbenega pomena in orientacija za politično delovanje

Na konferenci ZN za okolje in razvoj leta 1992 v Rio de Janeiru so oblikovali **vzorčni model** trajnostnega, torej trajno okolju primernega razvoja (sustainable development), ki je v nekaj letih postal nova paradigma okoljske in razvojne politike. Za razliko od dotlej prevladujoče okoljske politike poudarja ta vzorčni model tesno povezanost ekološkega, ekonomskega, socialnega in kulturnega razvoja. Alpska konvencija se je zavezala uresničevanju tega vzorčnega modela. Trajnostni razvoj upošteva ob gospodarskih in družbenih vidikih tudi pomanjkanje naravnih virov in meje obremenljivosti okolja (carrying capacity). **Cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja** lahko pokažejo ta dolgoročna ekološka pomanjkanja. Spričo tega je diskusija o vzorčnem modelu trajnostnega razvoja močno zaznamovala razpravo o ciljih kakovosti okolja. S pomočjo ciljev kakovosti okolja lahko osredotočimo družbeno razpravo na določene teme, izrazimo pomen, ki ga družba pripisuje določenim področjem, ter jasno prikažemo okoljepolitična načela in razvoj, ki se nam zdi potreben za prihodnost. Cilji kakovosti okolja ponazarjajo, da je ekonomske in socialne cilje mogoče zasledovati le znotraj okvira, ki ga zastavljajo meje ekološke obremenljivosti.

Definicije delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore", ki jih je VI. Alpska konferenca proglasila za obvezujoče:

Vzorčni modeli so splošne ter dolgoročno perspektivno oblikovane ciljne predstave in strategije za okoljsko politiko. Imajo široko strokovno in družbeno podporo, sprejeti pa bi morali biti na najvišji ravni odločanja. Vzorčni modeli so lahko oblikovani tudi normativno.

Primer: vzorčni model "trajnostnega razvoja" je po zaključku konference o okolju in razvoju v Rio de Janeiru leta 1992 postal nova paradigma mednarodne okoljske in razvojne politike, zaznamoval pa je tudi razpravo o izvajanju Alpske konvencije.

Cilji kakovosti okolja so cilji, ki opisujejo želeno stanje v okolju, pri čemer upoštevajo ekosistemske povezave. Določajo stvarno, prostorsko in časovno določne kakovosti varovanih dobrin, ki jih po potrebi lahko aktualiziramo.

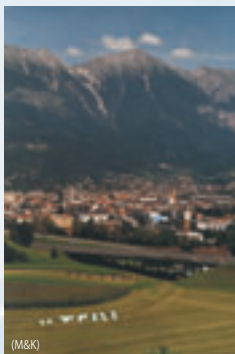
Primer: cilj kakovosti okolja o varstvu podnebja, ki je opredeljen na mednarodni ravni, se glasi: "Stabiliziranje koncentracije toplogrednih plinov v atmosferi na taki ravni, ki preprečuje motnje v podnebnem sistemu".

Standardi kakovosti okolja so konkretna merila za ocenjevanje doseganja ciljev kakovosti okolja. Za določene parametre določajo želene rezultate, postopek merjenja ali okvirne pogoje.

Primer: rastišču primerna porazdelitev drevesnih vrst v skladu z rezultati rastiško-sociološkega kartiranja ter kartiranja rastišč.

Cilji okoljskega delovanja opisujejo potrebne ukrepe za prilaganje trenutnega stanja zelenemu stanju.

Primer: za uresničevanje cilja kakovosti okolja za stabiliziranje podnebja se uporablja cilj okoljskega delovanja za "zmanjšanje emisij CO₂ v industrijskih državah za 80 % do leta 2050".

Pomen ciljev kakovosti okolja in ciljev okoljskega delovanja za orodja okoljske politike

Cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja so postali obvezen element številnih orodij okoljske politike. Vzorčni modeli ter cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja naj bi ob ekonomskih in socialnih ciljih bili obvezni elementi načrtov, strategij in programov. Poleg deskriptivnih, evidentirajočih in opisnih komponent so cilji tudi merila za ocenjevanje znotraj procesov načrtovanja. Kakšen pomen se pa ciljem kakovosti okolja dejansko pripisuje v procesu načrtovanja, je v glavnem odvisno od veljavne paradigme načrtovanja. Oblikovanje ciljev kakovosti okolja in določanje ukrepov bosta igrala neko vlogo le, če bodo načrti kot pozitivni razvojni koncepti pripravljeni srednje- in dolgoročno in ne bodo namenjeni le hipnemu kriznemu managementu. Presoja vplivov na okolje (PVO) in strateška okoljska presoja (SOP) sta kot orodji okoljske preventive namenjeni ugotavljanju, opisovanju in ocenjevanju posledic načrtovanih dejavnosti za človeka in okolje. Za proces ocenjevanja, ki ga je treba izvesti v okviru PVO, in odločanje o projektu oz. načrtu v nadaljevanju potrebujejo pristojni organi ustrezna merila za ocenjevanje. Zakonske ureditve tu pogostokrat ne nudijo zadostne konkretne pomoči. Zaradi te vrzeli se je porodila zahteva po oblikovanju ciljev kakovosti okolja in standardov kakovosti okolja. Lahko služijo oceni, ali in koliko lahko ocenjeване dejavnosti povzročijo bistveno ali trajnostno odstopanje od sedanjega stanja in od opredeljenega zelenega stanja. Cilji kakovosti okolja in standardi kakovosti okolja, oblikovani po enotnem metodološkem pristopu, lahko prispevajo k standardizaciji PVO in SOP v državah pogodbenicah Alpske konvencije. Cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja

so lahko pomembna orientacija za določanje okoljskih ciljev v obratih. Zato so pomembni tudi pri vzpostavljanju in uresničevanju sistemov za okoljski management v skladu z uredbo ES o **okoljskem pregledu**. V skladu s 3. členom te uredbe mora podjetje "na podlagi rezultatov okoljskega pregleda v obratu na najvišji primerni ravni managementa določiti cilje, ki so usmerjeni v kontinuirano izboljševanje varstva okolja, in eventualno tako spremeniti okoljski program, da je te cilje na lokaciji mogoče doseči". Pri vprašanju primerne **plačila za storitve v javnem interesu**, ki jih opravljata predvsem kmetijstvo in gozdarstvo, se še vedno zastavlja problem razmejitev teh neplačanih ekoloških in socialnih storitev od plačanih proizvodnih storitev. Da bi družba bila pripravljena plačevati te storitve, bi morali imeti jasne kriterije za plačila in nadzor. V ta namen se vedno znova priporoča priprava pozitivnih seznamov, ki bi po eni strani vsebovali cilje, ki jih je treba doseči, po drugi strani pa navajali storitve, za katere bi bilo treba plačevati nadomestila. Oblikovanje regionalnih ciljev kakovosti okolja in standardov kakovosti okolja ima v tem kontekstu velik pomen.

Protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj"

Protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj" predvideva pripravo načrtov in/ali programov za urejanje prostora in trajnostni razvoj. V njih naj bi predvideli ukrepe za zagotavljanje preskrbe z dobrinami in storitvami, potrebnimi za družbeni, kulturni in gospodarski razvoj. V podeželskih prostorih bi morali načrti in programi zagotavljati primerne površine za kmetijstvo, pašništvo in gozdarstvo ter zavarovati ekološko in kulturno posebno dragocena področja. V naselitvenem prostoru gre mdr. za

primerno in varčno razmejitev območij poselitve, omejevanje gradnje zasebnih počitniških hiš in ohranjanje značilnih oblik naselij. Za področje prometa morajo načrti in programi predvideti ukrepe za izboljšanje regionalnega in nadregionalnega urejanja infrastrukture ter za spodbujanje ekološko sprejemljivih in javnih prometnih sredstev. Te cilje naj bi uresničili s pomočjo vzvodov finančne in ekonomske politike

Cilji kakovosti okolja in cilji okoljskega delovanja v Alpski konvenciji in njenih protokolih - vodila za trajnostni razvoj v alpskih državah

V Alpski konvenciji in njenih protokolih so - v skladu z vzorčnim modelom trajnosti - zasidrani ekonomski, socialni in ekološki cilji.

Cilji trajnosti

na primer:

trajnostni razvoj življenjskega in gospodarskega prostora kot osnova za življenje v alpskem prostoru živečega prebivalstva (protokol "Promet", 1. člen)

zagotavljanje ekološko sprejemljivega turizma kot prispevek k trajnostnemu razvoju regije (protokol "Turizem", 1. in 3. člen)

trajnostno zavarovanje učinkovitosti tal, zlasti ekoloških funkcij tal kot bistven sestavni del naravnega ravnesja (protokol "Varstvo tal", 1. člen)

negovalno, sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gorskim gozdom (protokol "Gorski gozd", 1. člen)

Ekonomski cilji

na primer:

pospeševanje gospodarskega razvoja ob hkratnem uravnoteženem demografskem razvoju v alpskem prostoru (protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", 1. člen)

zagotavljanje delovnih mest konkurenčno sposobnih obratov in podjetij v posameznih gospodarskih sektorjih (protokol "Promet", 3. člen)

Socialni cilji

na primer:

ohranjanje regionalnih identitet in kulturnih posebnosti (protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", 1. in 3. člen)

zagotavljanje solidarnosti med teritorialnimi skupnostmi (protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", 2. člen)

učinkovito zastopanje interesov prebivalstva (protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", 4. člen)

Ekološki cilji

na primer:

omejevanje vnosa škodljivih snovi v okolje na mero, ki bo preprečila negativne vplive na ekološke strukture in naravne cikle (protokol "Promet", 3. člen)

zagotavljanje ekološke funkcionalnosti vodotokov in celovitosti krajin (protokol "Energija", 7. člen)

trajna ohranitev naravnih in sonaravnih tipov biotopov v zadostnem obsegu ter v primerni funkcionalni prostorski porazdelitvi (protokol "Varstvo narave in urejanje krajine", 13. člen)

Poleg višjih ciljev iz krovne konvencije lahko najdemo v protokolih "Varstvo tal", "Varstvo narave in urejanje krajine", "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", "Hribovsko kmetijstvo", "Gorski gozd", "Turizem", "Promet" in "Energija" skupno 286 posameznih ciljev.

V glavnem gre za ekonomske, socialne in ekološke cilje delovanja. Ti so različno konkretni. Tako nekateri cilji delovanja dajejo le splošna priporočila glede delovanja.

na primer:

garancija zadostne osnovne preskrbe (protokol "Promet", 3. člen),

razvoj prometa v okvirnih pogojih trajnosti (protokol "Promet", 1. in 3. člen),

povečevanje uspešnosti in učinkovitosti prometnih sistemov (protokol "Promet", 1. člen),

zmanjševanje obremenitev okolja, ki so energetskega izvora, z optimiranjem energetskih storitev za končnega porabnika (protokol "Energija", 2. člen),

Drugi so močno usmerjeni v ukrepe.

na primer:

renaturiranje in rekultiviranje opuščenih ali razvrednotenih tal (zlasti smučišč, rudniških jalovišč, odlagališč odpadkov, območij plazenja) (protokol "Varstvo tal", 7. člen),

prepoved odvzema in trgovanja za določene živalske in rastlinske vrste (protokol "Varstvo narave in urejanje krajine", 15. člen),

uporaba naravnih postopkov za pomlajevanje gozdov (protokol "Gorski gozd", 1. člen, "Varstvo tal", 13. člen),

priporočeno spodbujanje ponovnega obratovanja opuščenih hidroelektrarn namesto novogradenj (protokol "Energija", 7. člen).

V skladu z definicijo delovne skupine je mogoče le 36 ciljev uvrstiti med cilje kakovosti okolja. Cilje kakovosti okolja so oblikovali predvsem takrat, ko so za višje cilje v zvezi z varovanimi dobrinami krovne konvencije pripravljali posebne protokole. To velja za protokola "Varstvo narave in urejanje krajine"

na primer:

ohranitev in podpiranje tipične raznovrstnosti tal in krajev, značilnih za alpski prostor (protokol "Varstvo tal", 1. člen),

trajna ohranitev naravnih in sonaravnih tipov biotopov v zadostnem obsegu ter v primerni funkcionalni prostorski porazdelitvi (protokol "Varstvo narave in urejanje krajine", 13. člen),

ohranjanje in ponovno vzpostavljajanje ekološkega ravnotežja in biološke raznovrstnosti alpskih regij (protokol "Urejanje prostora in trajnostni razvoj", 3. člen),

zmanjševanje obremenitve zraka s škodljivimi snovmi do mere, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme. To velja tudi za obremenitve zraka s škodljivimi snovmi, ki prihajajo čez meje (protokol "Gorski gozd", 2. člen),

omejitev vnosa škodljivih snovi v okolje na mero, ki bo preprečila negativne vplive na ekološke strukture in naravne cikle (protokol "Promet", 3. člen),

ohranitev vodnih režimov v vodozaščitnih območjih za pitno vodo, zavarovanih naravovarstvenih in njihovih tamponskih, varovanih in mirnih območjih kot tudi v naravno in krajinsko ohranjenih območjih (protokol "Energija", 7. člen).

Sistemi ciljev so nepopolni zlasti pri varovanih dobrinah kakovost zraka in voda, za kateri nimamo posebnih tematskih protokolov.

Primeri za višje cilje krovne konvencije, za katere ni posebnega protokola:

1. višji cilj "Prebivalstvo in kultura": spoštovanje, ohranjanje in podpiranje kulturne in družbene samobitnosti avtohtonega prebivalstva ter zagotavljanje njegove življenjske osnove, še posebno poselitve in gospodarskega razvoja, ki sta znosna okolju, ter pospeševanje medsebojnega razumevanja in partnerskega vedenja med alpskim in zunajalpskim prebivalstvom

2. višji cilj "Ohranjanje čistega zraka": drastično zmanjšanje emisij škodljivih snovi in obremenitev z njimi v alpskem prostoru ter njihovega vnašanja od zunaj do mere, ki ni škodljiva za ljudi, živali in rastline

4. višji cilj "Vodno gospodarstvo": ohranjanje ali obnova zdravih vodnih sistemov, še posebno z ohranjanjem čistoče vodovja, sonaravno gradnjo hidroelektrarn in s takim izkoriščanjem vodne energije, ki v enaki meri upošteva interese avtohtonega prebivalstva in ohranjanja okolja

Protokol	"Hribovsko kmetijstvo"
----------	------------------------

Protokol "Hribovsko kmetijstvo" predvideva spodbujanje ekološko sprejemljive kmetijske rabe, ki upošteva krajevne pogoje in značilnosti območja. Tradicionalne elemente kulturne krajine in gospodarjenje z njo je treba trajno ohraniti ali ponovno vzpostaviti. V ta namen je treba podpirati proizvodnjo tipičnih kmetijskih izdelkov. Treba je ustvariti ugodne pogoje trženja, s katerimi bi se povečala prodaja v kraju samem kot tudi konkurenčnost na nacionalnih in mednarodnih trgih, med drugim tudi z regionalnimi znamkami s kontroliranim poreklom in garancijo kakovosti. Osrednji cilj protokola je izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev v kmetijstvu v alpskem prostoru.

(M&K)

Sistem ciljev Alpske konvencije - Razmišljanje in delovanje v vzročno-posledičnih povezavah

Zaradi vse večje kompleksnosti in globalnosti okoljskih problemov zahtevata učinkovita zaščita in trajnostni razvoj alpskega prostora integrativne koncepte varovanja in razvoja. Okoljski politiki, usmerjeni predvsem na okoljske medije in sektorje, je doslej zato le na delnih področjih uspelo dolgoročno rešiti pomembne krajevne okoljske in socialne probleme ter zadostiti gospodarskim potrebam v Alpah.

"Integrativno" pomeni v tej povezavi upoštevanje različnih sektorjev in komponent sistema človek-okolje (na primer prometa, kmetijstva, energije) ter različnih okoljskih medijev kot tudi varovanih

dobrin (na primer živali, rastlin, človekovega zdravja), ki jih lahko prizadenejo spremembe. Integrativni pristopi predvidevajo poleg tega tudi čezmejno usklajevanje političnih ukrepov, kar je urejeno v pogodbenih določilih Alpske konvencije.

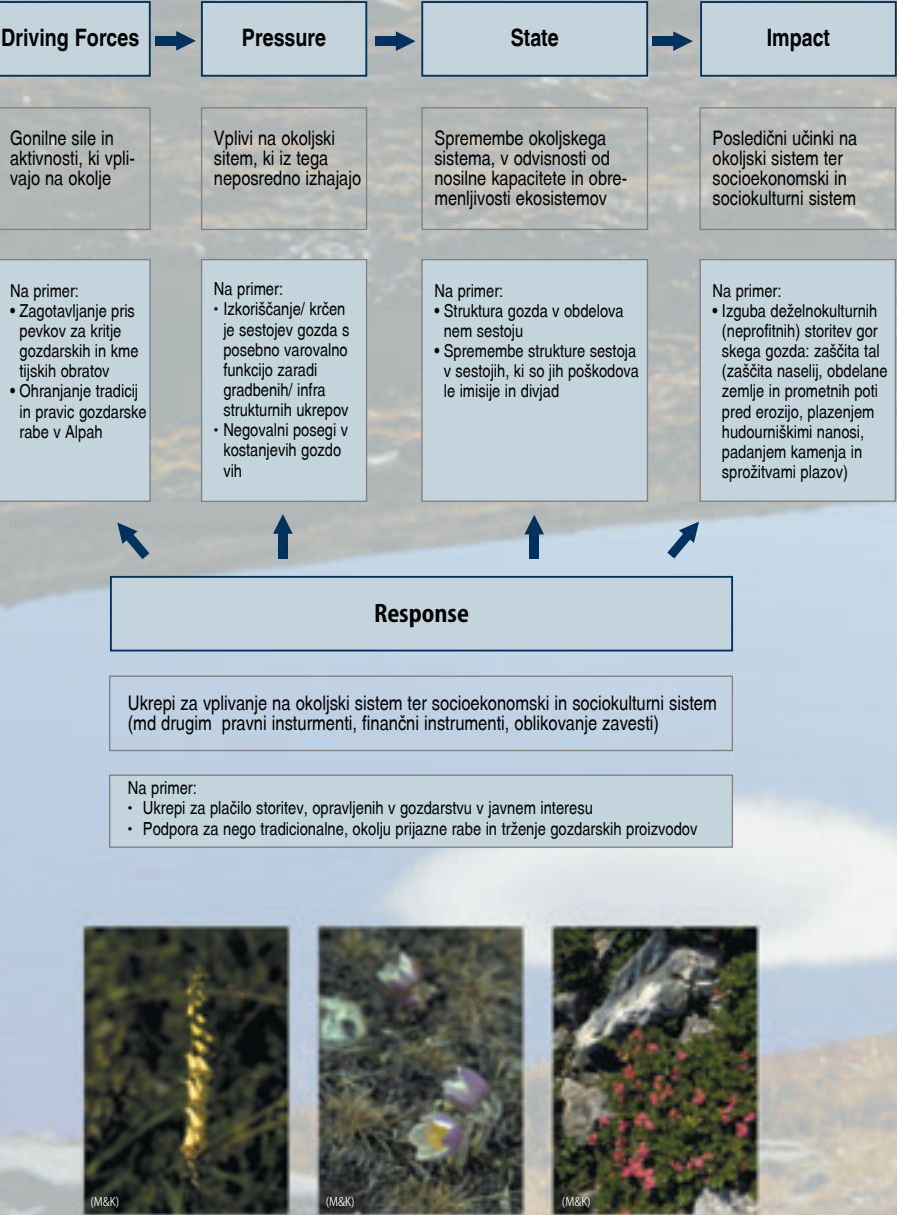
Integrativen opis stanja okolja in okoljske politike dopolnjuje tako medijsko kot sektorsko usmerjene načine obravnavanja s sistematičnim zaje-manjem in z upoštevanjem vzročno-posledičnih povezav, v sklopu katerih potekajo okoljske spre-membe. Šele ko postane jasno, kaj so vzroki okoljskih sprememb in kakšne so njihove možne

posledice, lahko okoljska politika sprejme učinko-vite protiukrepe ali pospeševalne strategije za podporo zelenemu razvoju.

Ob upoštevanju teh zahtev je delovna skupina "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" razvila poseben sistemski model. Za posamezne proto-kole Alpske konvencije so bili ob upoštevanju aktualnega stanja znanja sestavljeni in med seboj povezani relevantni vzročni in posledični dejavniki. Na osnovi te predstavitve je bilo mo-žno preveriti, ali je s cilji, zapisanimi v Alpski kon-venciji, vsakokratno problemsko področje obdela-no skoraj v celoti, to je z določenimi vzroki in relevantnimi učinki. Na osnovi tega modela je bila nadalje možna sistematizirana raziskava nacionalnih in regionalnih ciljev.

Sistemski model upošteva strukturo pristopa DPSIR (driving forces - pressure - state - impact - response), na katerem temelji sistem kazalcev Evropske komisije in Evropske okoljske agencije (EEA). Sistemski model predstavlja seveda mo-čno poenostavljen miselni model, ki ne more pri-kazati resničnosti v vsej njeni kompleksnosti.

Sistemski model

Protokol
"Varstvo narave in urejanje krajine"

Cilj protokola "Varstvo narave in urejanje krajine" je v skladu z urejanjem prostora ohranjati in razvijati naravne in sonaravne življenjske prostore divjih živalskih in rastlinskih vrst ter drugih strukturnih elementov naravne in kulturne krajine. K uresničevanju tega cilja naj bi prispevali redni posnetki stanja, ki so namenjeni opisu aktualne situacije na področju varstva narave in urejanja krajine ter izdelava konceptov, programov ali načrtov. Rabe, ki zadevajo prostor, morajo biti naravi in krajini primerne. To pomeni, da je pri posegih v naravo in krajino potrebno zagotoviti opuščenje posegov, ki niso nujni, in nujne posege izravnati z ukrepi varstva narave in nege krajine. Sprejeti je treba ukrepe za ohranjanje in ponovno vzpostavitev naravnih in sonaravnih strukturnih krajinskih elementov, biotopov, ekosistemov in tradicionalnih kulturnih krajin. Ohranjati in razvijati je treba sistem zavarovanih območij.

Vzročno-posledični dejavniki so bili za vse protokole hkrati zbrani po skupinah za 125 tematskih in ciljnih polj. K tem tematskim in ciljnim poljem so bili nato uvrščeni cilji Alpske konvencije.

Na primer:
Tematsko in ciljno polje: Gojitev gozdov in gojitvene spremembe - Strokovna praksa v gozdarstvu
Kategorija: drivers

- Ustrezni vzročno-posledični dejavniki:**
- Oblike gospodarjenja z gozdovi (npr. odpiranje gozda in vračanje v prejšnje stanje)
 - Izvajanje dobre strokovne prakse v gozdarstvu
 - Ohranjanje tradicionalnih ekstenzivnih gozdarskih praks na površinah, ki so posebnega strokovnega naravovarstvenega interesa
 - Uresničevanje gozdarstva v opredeljenih gozdovih, ki varujejo tla, prilagojeno namenom zaščite

Uvrstitev ciljev Alpske konvencije in njenih protokolov:

Varovana dobrina	\$	Standardi kakovosti, cilji kakovosti ali cilji delovanja	Vir
Tla	\$\$	HZ Uveljavljanje rastiščem ustrezne rabe tal	BS, člen 12
Tla	\$\$	HZ Uporaba tlom neškodljivih proizvodnih postopkov v kmetijstvu in gozdarstvu	BW, člen 7 BS, člen 12
Eko-sistemi	\$\$	HZ Varstvo in urejanje krajine s prilagojeno kmetijsko in gozdarsko rabo	BL, člen 1
-	\$\$	HZ Pospeševanje sonaravnega gospodarjenja z gozdovi kot dodatnega vira dohodka na kmetijah ter kot dopolnilna dejavnost zaposlenih v kmetijstvu	BL, člen 13
Tla	\$\$	HZ Negovalno gospodarjenje z gozdovi in gospodarjenje z gozdovi, ki varuje tla in gozdne sestoje	BW, člen 7
Gozd	\$\$	HZ Negovalno, sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gorskimi gozdovi	BW, člen 1
Tla	\$\$	HZ Preprečevanje erozije in zbitosti tal z neškodljivimi načini sečnje in spravila lesa	BW, člen 1

BS = varstvo tal • BW = gorski gozd • BL = hribovsko kmetijstvo • HZ = Cilj delovanja

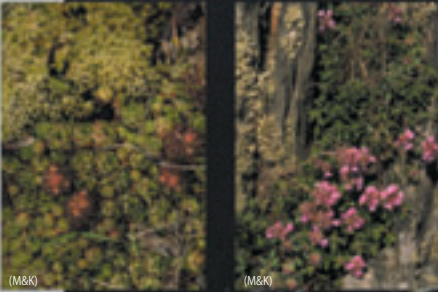
Sistematiziranje delnih ciljev Alpske konvencije prinaša naslednji rezultat:

Velika tematska širina
Alpska konvencija pokriva s svojimi protokoli načelno veliko tematsko širino in obravnava številne posamezne teme pod naslovom trajnostni razvoj v Alpah. Takšno tematsko širino je nenazadnje možno doseči tudi zato, ker so številni cilji v Alpski konvenciji zelo splošno formulirani.

Toda tematske vrzeli
Tematski poudarki Alpske konvencije so na tematskih poljih, v zvezi s katerimi so bili izdelani specifični protokoli. Znotraj posameznih protokolov so poleg tega določeni cilji za krossekcijsko usmerjena tematska polja kot so prostorsko urejanje, raziskave in sistematsko opazovanje, prebivalstvo in kultura ter mednarodno sodelovanje.

V nasprotju s tem so sorazmerno manjše pozornosti deležna osrednja tematska področja, ki so osrednjega pomena za varstvo okolja v Alpah, vendar jih ne najdemo v nobenem protokolu. To so: prebivalstvo in kultura, prostorsko načrtovanje, ohranjanje čistega zraka, vodno gospodarstvo, gospodarjenje z odpadki.

Predvsem cilji delovanja
Sistem ciljev ima - ob upoštevanju sistematike DPSIR - očiten poudarek na področjih pressure in response. Temu ustrezno gre pri prevladujočem številu ciljev Konvencije za cilje delovanja, to je formulacije ciljev, usmerjenih v ukrepe. Cilji in standardi, ki se nanašajo na kakovost in so uvrščeni v kategoriji state in impact, so v primerjavi s tem slabše zastopani. To pomeni, da je v Alpski konvenciji najti le malo predstav o tem, katere kakovosti okoljskih in družbenih sistemov v Alpah naj bi se ohranile ali naj bi bile razvite v prihodnosti.

Nacionalni in mednarodni cilji kakovosti in cilji delovanja - podpora pri uresničevanju Alpske konvencije

Uresničevanje ciljev iz Alpske konvencije in njenih protokolov v državah pogodbenicah je odvisno predvsem od tega, ali so na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni zakoreninjeni ustrezni in konkretizirajoči cilji v zakonih, podzakonskih pravilnikih, načrtih ali programih. Mandat delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" je obsegal sistematično zbiranje nacionalnih in regionalnih ciljev v državah pogodbenicah, ki so povezani s cilji Alpske konvencije in vplivajo na razvoj alpskega prostora. Raziskava ciljev je bila opravljena po isti sistematiki tematskih in ciljnih polj kot tudi priprava pregleda ciljev Alpske konvencije in njihovo uvrščanje v skupine. V mandatu je bilo zbranih 2060 mednarodnih in nacionalnih ciljev iz Nemčije, Avstrije, Švice, Italije, Francije in Slovenije. Zaradi širokega spektra tem v Alpski konvenciji in protokolih in velikega obsega tematskih in ciljnih polj raziskava ciljev v državah pogodbenicah ni mogla biti popolna. Zlasti na regionalni in lokalni ravni so raziskavo izvedli le za en značilen primer. Poudarek raziskave ciljev je bil na ravni zakonskih ureditev, upravnih predpisov in priporočil ter načrtov. Kot tudi v Alpski konvenciji so našli predvsem splošne cilje delovanja. Ciljev kakovosti okolja ali standardov kakovosti okolja je bistveno manj. Tudi glede porazdelitve zbranih ciljev na posamezne kategorije DPSIR kažejo nacionalne raziskave ciljev in Alpska konvencija in njeni protokoli primerljivo sliko. Večino ciljev lahko uvrstimo v tematska in ciljna polja na področju driving forces in responses. Ravni pressure, state in impact pa imata razmeroma malo ciljev. Raziskava ciljev je pokazala, da imajo alpske države za cilje Alpske konvencije praviloma ustrezne cilje. To velja zlasti na ravni splošnih ciljev. Za učinkovito uresničevanje pa so v po-

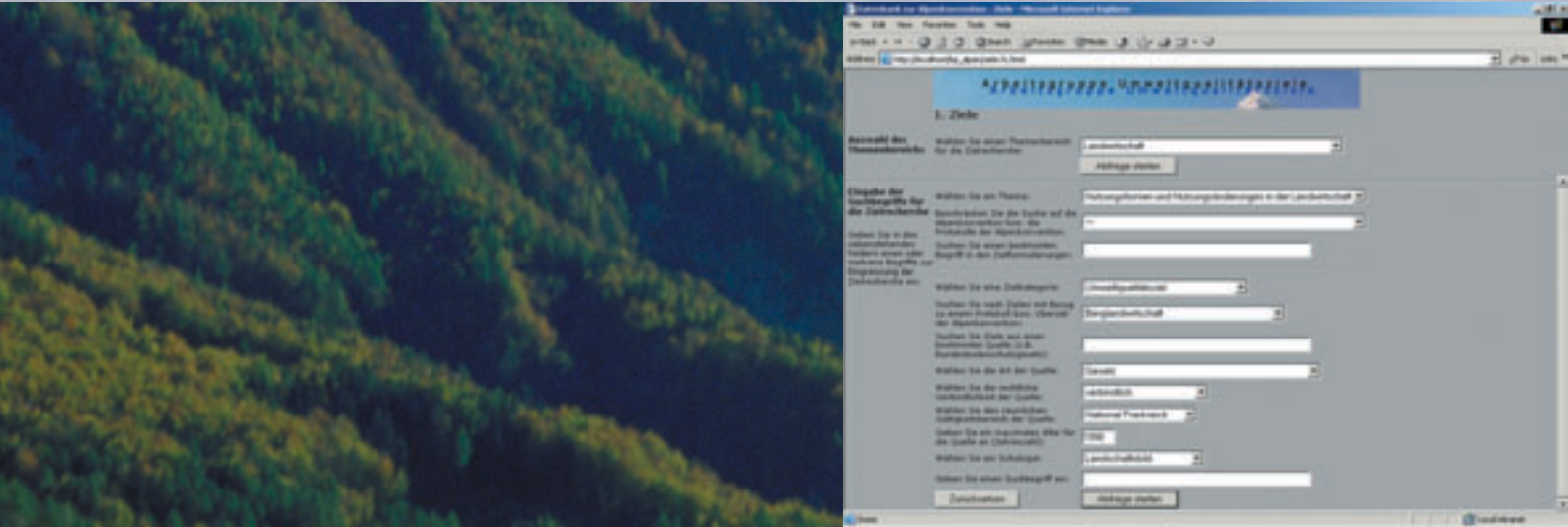
moč še cilji in standardi kakovosti okolja, ki konkretizirajo splošne zakonske ali načrtovalske cilje. Ugotavljanje vrzeli v nacionalnih sistemih ciljev bi lahko povedalo nekaj o stopnji uresničevanja Alpske konvencije v posameznih državah. Pri uporabi pa se pojavlja problem, da množica zakonskih in načrtovalskih ciljev z deloma zelo različno tematsko usmeritvijo skriva velik potencial konfliktnih ciljev. katerim ciljem se bo v posameznem primeru dala prednost, Alpska konvencija ne določa, nacionalni cilji pa le redko kdaj in tako je vse prepuščeno presoji od primera do primera. Preiskani nacionalni, regionalni in lokalni cilji se nanašajo na tematska in problemska polja, ki so pomembna za alpski prostor. V tem oziru so cilji "specifični za Alpe". Številna tematska polja med njimi pa so pomembna tudi zunaj Alp npr. obremenitev zaradi prometa ali izguba tal zaradi požarov. Praviloma so zbrani cilji formulirani tako na splošno, da jih je mogoče uporabljati tako zunaj kot tudi znotraj Alp - neodvisno od vprašanja, ali je treba za Alpe opredeliti druge meje obremenljivosti. Če so v ciljnih določene konkretne mejne vrednosti - kar velja le za majhno število zbranih ciljev - praviloma ne gre za mejne vrednosti, specifične za Alpe. Raziskava ciljev v alpskih državah je pokazala, da so nacionalni sistemi ciljev zelo kompleksni in le slabo pregledni. Pregled nad množico obstoječih ciljev je mogoč le ob podpori podatkovne baze.

Delovna skupina "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" je pripravila podatkovno bazo, s katero naj bi bila na splošno dostopna množica obstoječih nacionalnih in mednarodnih ciljev in ustreznih kazalcev. Podatkovna baza naj bi imela naslednje vsebine:

- cilji Alpske konvencije in njenih protokolov,
- cilji nacionalne raziskave ciljev, ki se navezuje na ciljna polja Alpske konvencije in njenih protokolov,
- kazalci in predlogi za kazalce obstoječih sistemov kazalcev,
- katalog predlogov za kazalce za monitoring okoljskih ciljev v alpskem prostoru.

Podatkovna baza naj bi omogočila načrtno tematsko iskanje obstoječih ciljev, ki so pomembni za uresničevanje Alpske konvencije in njenih protokolov. S postopnim ažuriranjem in dopolnjevanjem podatkovne baze in dodajanjem nacionalnih in regionalnih ciljev držav pogodbenic bi lahko ustvarili smiselno orodje, s katerim bi v konkretnih primerih (npr. PVO, SOP, priprava regionalnih ali lokalnih načrtov ali konceptov za cilje) ob upoštevanju ustreznih nacionalnih ali regionalnih ciljev v končni fazi uveljavljali cilje Alpske konvencije. Podatkovna baza naj bi bila dosegljiva preko interneta.

Protokol	"Gorski gozd"
Cilj protokola "Gorski gozd" je ohranitev bistvenih funkcij varovanja in rabe gorskega gozda in za to predvideva pripravo načrtovalskih podlag, potrebnih v ta namen. Zavarovanje gorskih gozdov z varovalno funkcijo naj bi imelo prednost pred vsemi drugimi funkcijami. Vse države pogodbenice naj bi uresničevale negovalno, sonaravno in trajnostno hribovsko kmetijstvo. V tistih gorskih gozdovih, kjer prevladuje funkcija rabe in kjer to zahtevajo razmere regionalnega gospodarstva, naj bi spodbujali hribovsko kmetijstvo kot vir dela in dohodka domačega prebivalstva. Države pogodbenice so se v protokolu "Gorski gozd" obvezale, da bodo v zadostnem številu in zadostni velikosti opredeljevali rezervate naravnega gozda in da bodo zagotovile potrebna orodja za financiranje ukrepov spodbujanja in finančnih nadomestil.	

Kazalci - Nivelirno orodje okoljske politike in merila za uresničevanje Alpske konvencije

Definicije delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore", ki jih je VI. Alpska konferenca proglasila za obvezujoče:

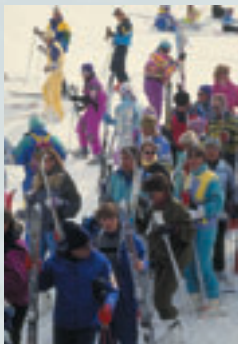
Kazalci so v skladu z definicijo delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore", merjene, izračunane, opazovane ali izvedene kvantitativne merilne postavke, ki kot deli sistemov kazalcev v reprezentativni obliki omogočajo empirične ugotovitve o položaju stvarnega stanja ali kompleksnega sistema. Pogosto pri tem ločimo med kazalci pritiskov, kazalci stanja in kazalci odzivov.

Primer:
"Hitrost spreminjanja globalne temperature zraka" velja kot kazalec stanja, "letni ekvivalenti ogljikovega dioksida emisije toplogrednih plinov v posameznih državah" kot kazalec pritiskov in "gibanje davkov na energijo" kot kazalec odzivov.

Pogoj za uresničevanje Alpske konvencije in njenih protokolov je formulacija in določitev kazalcev s pomočjo katerih je mogoče preveriti doseganje ciljev Konvencije. Na temelju kazalcev je mogoče analizirati aktualno situacijo v pogodbenicah in opisati prostorske in časovne spremembe ekonomskih, socialnih in ekoloških pogojev v alpskih državah. Kazalci prav tako omogočajo primerjavo razvoja v posameznih alpskih državah. Kazalci so lahko osnova za medsebojno usklajeno poročanje o razvoju v alpskem prostoru ter uresničevanju Alpske konvencije. V razpravi o kazalcih je močno prisoten razvoj mednarodnih sistemov kazalcev Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), Komisije ZN za trajnostni razvoj (CSD) in Evropske okoljske agencije (EEA). Razvojem teh treh organizacij je skupno, da so - mišljeno v vzročno-posledičnih verigah - kazalci kategorizirani kot kazalci pritiskov (pressure), kazalci stanja (state) in kazalci odzivov (response).

Ta sistematika je bila v omenjenih sistemih kazalcev deležna sicer različno diferencirane obravnave, vendar se njen načelni pristop v vseh sistemih ponavlja. Najmočnejše je bil diferenciran sistem EEA, ki je tristopenjski način klasificiranja OECD (pressure, state, response = PSR) in CSD (driving force, state, response = DSR) izgradila v petstopenjski pristop DPSIR (driving forces, pressure, state, impact, response). Takšno strukturiranje sistemov kazalcev je spremljala zavest, da je praktična relevantna kazalcev za okoljsko politiko podana samo takrat, ko je mogoče sprejeti ugotovitve o relevantnih vzrokih in povzročiteljih sprememb v okolju.

Izbira primernih kazalcev je vedno rezultat procesa tehtanja med sporočilnostjo, financiranjem, političnim pomenom, ki se jim pripisuje, in zahtevami glede njihove strokovno-vsebinske izpovedne moči. Kazalci so v prvi vrsti orodja politike in dela z javnostmi. Ne morejo nadomestiti podrobnega zbiranja podatkov in dolgoročnega znanstvenega opazovanja razvojnih procesov. Opazovanje okolja in kazalci so v tem smislu vedno tesno povezani drug z drugim: po eni strani je mogoče s kazalci delati le, če so na voljo tudi podatki za izračun kazalcev in če so ti podatki tudi primerni (in imajo npr. ustrezno časovno in prostorsko razsežnost), po drugi strani pa lahko določajo obstoječi sistemi kazalcev, pri katerih je mogoč konsenz, usmeritev in vsebine programov opazovanja okolja in zbiranja statističnih podatkov.

Protokol "Turizem"

Protokol "Turizem" predvideva zagotavljanje kakovostne in diverzificirane oblike turistične ponudbe, ki krepi konkurenčno sposobnost sonaravnega turizma v alpskem prostoru. Pri vzdrževanju in izgradnji turistične infrastrukture naj bi se še posebej upoštevalo ekološke zahteve. Pogodbenice se zavazujejo, da bodo spodbujale po možnosti samo takšne projekte, ki varujejo krajino in so sprejemljivi za okolje. Pogoj za izdajo novih koncesij je demontaža in odstranitev nerabljenih naprav ter reaturiranje površin, ki niso več v uporabi. Poleg tega

naj bi bila v skladu z ekološkimi merili določena tudi območja miru, na katerih bi se odpovedali urejanju prostora v turistične namene. Predvsem v zavarovanih območjih je potrebno usmerjati športne aktivnosti na prostem. Sodelovanje med turističnim gospodarstvom, kmetijstvom in obrtjo naj bi bilo med drugim okrepljeno s ciljem zagotavljanja novih delovnih mest s pomočjo ugodnih kombinacij ustvarjanja prihodka.

Zahteve v zvezi s sistemom kazalcev za Alpe

Sistem kazalcev mora biti specifičen za Alpe. To pomeni, da je razvoj in probleme alpskega prostora potrebno predstaviti na diferenciran način.

Specifični izhodiščni pogoji in težišča v Alpah kot tudi stanje podatkov in vsakokratne obveznosti poročanja alpskih držav zahtevajo individualno oblikovanje sistema kazalcev. Enostavno prevzemanje že razvitih nacionalnih ali mednarodnih sistemov kazalcev ni možno. S podporo sistema kazalcev, specifičnega za Alpe, naj bi bilo možno, v skladu z veliko heterogenostjo znotraj Alpskega loka, predstaviti diferencirano podobo razvojev v posameznih alpskih regijah ter njihovo medsebojno primerjavo. Predvsem za alpske države z majhnim deležem površin v alpskih predelih (kot so Nemčija, Francija in Italija) je zato potrebno ustvariti specifičen sistem kazalcev in na njegovi osnovi vzpostaviti poročanje, specifično za Alpe.

Sistem kazalcev mora biti v pomoč pri komunikaciji problemov alpskega prostora in zelenega napredka v razvoju v smislu Alpske konvencije.

Kazalci izpolnjujejo bistvene komunikacijske naloge. To pomeni, da so namenjeni posredovanju kompleksnih ali vsaj težko preglednih vsebin in razvoja. Za Alpe specifičen sistem kazalcev naj bi Alpski konvenciji služil predvsem za dokumentiranje in publiciranje napredkov pri uresničevanju Alpske konvencije in za informiranje javnosti. Poleg tega je na ta način možno doseči sprejemljivost in podporo za potrebne ukrepe.

Vrednosti kazalcev je potrebno interpretirati v njihovi vzročno-posledični povezavi.

Sistemi kazalcev (in poročila o okolju) so predvsem takrat politično relevantni, ko je spremenjene vrednosti kazalcev možno interpretirati v vzročno-posledični povezavi. To pomeni, da naj bi sistem kazalcev vseboval kazalce, ki so primerni tako za opis vzrokov kot tudi posledic (okoljskih) sprememb. Vseh pet kategorij DPSIR naj bi bilo predstavljenih s pomočjo ustreznega izbora kazalcev.

Kazalci morajo biti podprti s podatki, ki jih je treba po možnosti pridobivati na način, usklajen med alpskimi državami.

Uporabnost podatkov je v bistveni meri določena z razpoložljivostjo in kakovostjo podatkov, potrebnih za določanje dejanskih vrednosti kazalcev. Za primerjavo razvoja v posameznih pogodbenicah na temelju skupnega sistema kazalcev, so potrebne primerljive podatkovne osnove. Zaradi internacionalnosti, velikega števila institucij, ki pridobivajo podatke v posameznih državah, ter različnih ciljev, metod in ritma zbiranja podatkov za potrebe opazovalnih programov kot tudi statističnega zbiranja podatkov je izdelava primerljivih vrednosti kazalcev zelo zahtevna naloga. Za zagotavljanje verodostojnega sistema kazalcev je treba nenazadnje definirati tudi izoblikovanost vrednosti kazalcev. To pomeni, da je treba razviti konkretne zakonske predpise za zbiranje, obdelavo in ovrednotenje podatkov. Takšna diferenciacija je bila doslej možna samo za majhno število sistemov kazalcev, ki so trenutno predmet razprave.

Za nadaljnji razvoj sistema kazalcev naj bo formuliranje in določanje kazalcev razumljivo.

V Alpski konvenciji in protokolih imamo veliko število splošnih, delno pa tudi zelo specialno zastavljenih ciljev. S sistemom kazalcev, ki hkrati zahteva tudi praktičnost, vseh teh ciljev nenazadnje ne moremo preverjati. Zahteva po razumljivosti zadeva torej tako določanje vsebinskih poudarkov koncepta kazalcev kot tudi konkretno selekcijo kazalcev za izbrane glavne teme. Sistem kazalcev bi bilo treba prilagoditi spremenjenim okvirnim pogojem in sprejetim dogovorom.

Nacionalni in mednarodni sistemi kazalcev -

Uporaba kazalcev v alpskem prostoru

Kljub potrebi po posebnem in za Alpe specifičnem sistemu kazalcev, njegove izdelave za Alpe ne moremo ločiti od razvoja nacionalnih in mednarodnih sistemov kazalcev. Opravljene so bile že bistvene predpriprave v zvezi z vprašanjem izpovedne moči, izvedljivosti v praksi in delno tudi razpoložljivosti podatkov. Aktivnosti za razvoj sistema kazalcev so zelo raznovrstne. Tako na mednarodni in nacionalni kot tudi na regionalni in lokalni ravni trenutno potekata razprava o skupinah kazalcev in njihova priprava. Specifični cilji teh sistemov se lahko v podrobnostih med seboj jasno razlikujejo. Tako je na primer Ministrska konferenca za varstvo gozdov v Evropi leta 1998 v Lizboni sprejela niz kazalcev, ki naj bi omogočil merjenje napredkov trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Kazalci v "Transport and Environment Reporting Mechanism" (TERM) Evropske okoljske agencije pa so v usmerjeni na okoljske učinke prometa. Poleg tega so dela dosegla različno stopnjo konkretizacije in uresničevanja. Številni razvoji se ravnaajo po metodičnem okviru, predpisanem z mednarodnimi sistemi kazalcev, ki so jih izdelali OECD, CSD ali Evropska agencija za okolje. Vsi sistemi kazalcev so poleg tega soočeni s problemom, da ni na voljo nobenih aktualnih, primerljivih okoljskih podatkov ali da jih je zelo malo. Zato so realizaciji sistemov pogosto postavljene meje.

Za vzpostavitev za Alpe specifičnega sistema kazalcev so - poleg mednarodnih razvojev - pomembni predvsem sistemi, ki v alpskih državah že obstajajo ali so šele v razvoju. Poleg tega potekajo tudi aktivnosti za izgradnjo Sistema za opazovanje in informiranje o Alpah (SOIA). Za dela je pristojna delovna skupina "Opazovanje Alp SOIA", ki deluje po nalogu Alpske konference. Doslej je bil izdelan predlog izbora kazalcev za področja socioekonomije ter gozda, narave in vode. Dela, ki so bila opravljena v okviru delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore", so upoštevala tekoče aktivnosti in rezultate te delovne skupine.

Protokol "Varstvo tal"

S protokolom "Varstvo tal" se pogodbenice zavezujejo za načelno varčno in skrbno ravnanje kot tudi racionalno rabo tal in tlom primerno izkoriščanje rudnega bogastva. Uporabnost tal in možnost rabe tal v različne namene ter njihova razpoložljivost za bodoče generacije morajo biti trajno zagotovljene. Za varstvo alpskih tal je potrebna krajevnim razmeram prilagojena raba v kmetijske, pašniške in gozdarske namene. Škodljive posledice turističnih aktivnosti na alpskih tleh je treba preprečiti in tla,

prizadeta zaradi intenzivne rabe v turistične namene, ponovno stabilizirati. Izrecen cilj je določitev in obdelava območij, ki so še posebej ogrožena zaradi erozije. Pri določanju zavarovanih območij je potrebno vključiti tudi zaščite vredne talne in skalne oblike. Tla v mokriščih in močvirjih je treba ohraniti.

Sistemi kazalcev v alpskih državah - Primeri -		
Sistem kazalcev	Leto razvoja	Število kazalcev
Nemčija		
Umweltbarometer Deutschland	2001	6
Nationale Nachhaltigkeitsstrategie	2002	21
Umweltindikatorensystem Bayern (Bayerisches Landesamt für Umweltschutz)	2002	24
Francija		
Aménagement du territoire et environnement - Politiques et Indicateurs (Institut français de l'environnement)	2000	70
Italija		
Environmental Performance Review (OECD, Ministero dell'ambiente e della Tutela del Territorio)	2001	47
Verso l'annuario dei dati ambientali - Primo popolamento degli indicatori SINAnet (L'Agenzia Nazionale per la Protezione dell'ambiente (ANPA))	2001	96
Avstrija		
Die Österreichische Strategie zur Nachhaltigen Entwicklung (Bundesregierung Österreich)	2002	48
Ökoeffizient wirtschaften (Umweltministerium Österreich)	1999	30
Švica		
Monitoring der nachhaltigen Entwicklung (MONET) (Bundesämter für Raumentwicklung, Umwelt, Wald und Landschaft sowie Statistik)	2002	164
Kantonale Richtplanung und nachhaltige Entwicklung (Bundesamt für Raumentwicklung Schweiz)	2001	24
Biodiversitätsmonitoring (Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft Schweiz)	1999	32

Mednarodno pomembni sistemi kazalcev - Primeri -		
Sistem kazalcev	Leto razvoja	Število kazalcev
Indicators for Sustainable Development (Commission on Sustainable Development)	2001	58
10 Key Indicators (OECD)	2001	10
Environmental Indicators for Sustainable Development (OECD)	2001	34
Okoljski signali (Evropska agencija za okolje)	2001	85

Sistemi kazalcev Alpske konvencije - Orodje za preverjanje uresničevanja Alpske konvencije

Vsebinski poudarki

Poleg splošnih zahtev, ki jih mora izpolnjevati sistem kazalcev za Alpe je ob upoštevanju Alpske konvencije potrebno izpolniti tudi naslednje pogoje:

Sistem kazalcev mora odražati vsebinske poudarke Alpske konvencije.

Iz Alpske konvencije in njenih protokolov izhajajo poudarki pri formulaciji ciljev. To pomeni, da se določena tematska področja in ciljna polja ponavljajo v več protokolih. Če naj bi bil sistem kazalcev v pomoč pri preverjanju uresničevanja Alpske konvencije, se morajo ti poudarki odražati tudi v ustreznem izboru kazalcev. S pregledom vseh delnih ciljev okvirne konvencije in protokolov ter njihovega tematskega grupiranja po tematskih in ciljnih poljih je bilo poudarke mogoče razumljivo pripraviti in sistem kazalcev osredotočiti na grupirane teme. Podkrepitev ciljev Alpske konvencije z nacionalnimi in regionalnimi cilji je poleg njihove funkcije merila za uresničevanje Alpske konvencije pomembna tudi za tematsko usmeritev sistema kazalcev. Predvsem cilji Alpske konvencije, ki so izraženi tudi v nacionalnih in regionalnih ciljnih sistemih, bi bili zanimivi za preverjanje njihovega uresničevanja. Po eni strani je pričakovati, da bodo pogodbenice za kazalce, ki se ukvarjajo s temi temami in ciljnimi polji, lahko zagotovile ustrezne sklope podatkov, ali si vsaj prizadevale za pripravo podatkov. Po drugi strani pa pridobi sistem kazalcev na privlačnosti za pogodbenice, če poročilo, ki temelji na takšnem sistemu, pokaže velike preseke z obstoječimi nacionalnimi sistemi kazalcev ali ga je mogoče uporabiti za druge obveznosti poročanja dežel.

Sistem kazalcev mora omogočiti trditve o uresničevanju vsakega posameznega protokola.

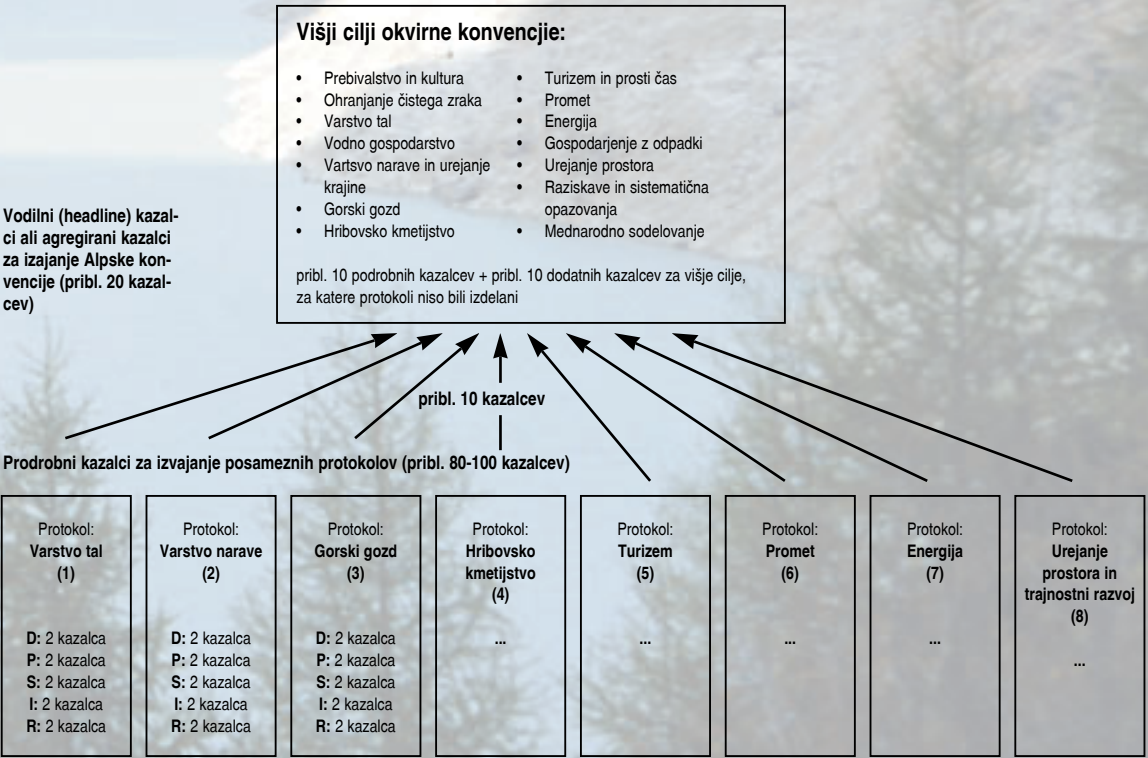
Sistem kazalcev mora zagotavljati osnovo za diferencirano poročanje o stanju uresničevanja posameznih protokolov Alpske konvencije. To pomeni, da bi moral sistem za vsak protokol predvideti po možnosti identično število kazalcev za preverjanje delnih ciljev posameznega protokola.

Struktura

Sistem kazalcev služi predvsem za posredovanje napredkov pri uresničevanju Alpske konvencije in prikaz obstoječih vrzeli pri uresničevanju. Z dobro komunikacijo je povezana zahteva, da število posameznih kazalcev znotraj samega sistema kazalcev ni previsoko. Po drugi strani pa tudi preozek izbor kazalcev ne bi smel povzročiti nestrokovnih poenostavitev, ki bi imele spet za posledico napačne interpretacije.

S tega stališča se kot rešitev ponuja hierarhični sistem. Sestavljen je iz diferenciranih posameznih kazalcev za preverjanje delnih ciljev protokolov in iz majhnega števila ključnih (headline) kazalcev, ki dajejo splošen pregled nad bistvenimi razvoji v alpskem prostoru.

Definicije:
Posamezni kazalci so merjene oz. izračunane kvantitativne merilne postavke, ki kot deli sistemov kazalcev v reprezentativni obliki omogočajo empirične ugotovitve o nekem pokazatelju.
Ključni kazalci ali vodilni kazalci (headline indicators) so kazalci, ki so bili med različnimi alternativami izbrani kot reprezentativni za določeno tematsko polje in imajo za to temo vodilno funkcijo. Tako lahko na primer kazalec "pričakovana življenjska doba" vključimo kot ustrezen ključni kazalec za bistveno bolj kompleksen indikator "človekovo zdravje". Ključni kazalci niso vedno agregirani kazalci, temveč so bili zaradi svoje velike sporočilnosti zavestno izbrani iz večjega niza kazalcev.

Protokol	"Energija"
V skladu s protokolom "Energija" je treba spodbujati varčevanje z energijo, okolju prijazno rabo energije in njeno racionalno rabo. Potrebno je spodbujati obnovljive vire energije in jih prednostno uporabljati. Pri rabi vodne energije morajo biti zagotovljeni ekološka sposobnost delovanja tekočih voda in nedotaknjenost krajin. Pri obratovanju obstoječih postrojenj, predvsem če temeljijo na uporabi fosilnih goriv, je treba uporabljati najboljše razpoložljive tehnike. Tudi transport in distribucija energije bi morala biti racionalizirana in optimirana. Za doseganje teh ciljev se pogodbenice zavezujejo za razvoj in zagotovitev ustreznih pravnih in finančnih orodij.	

Kazalci - primeri

Sistem kazalcev mora omogočati trditve o uresničevanju posameznih protokolov.	Urejanje prostora in trajnostni razvoj	npr.	Struktura prebivalstva v alpskem prostoru
	Hribovsko kmetijstvo	npr.	Pomen kombiniranih oblik ustvarjanja prihodka za zaposlitveno strukturo v kmetijstvu
	Varstvo narave in urejanje krajine	npr.	Površine zavarovanih območij
	Gorski gozd	npr.	Pomladitvene površine z umetnim oz. naravnim pomlajevanjem
	Turizem	npr.	Projekti za uresničevanje trajnostnega turizma
Sistem kazalcev naj pokaže vsebinske poudarke Alpske konvencije.	Varstvo tal	npr.	Uporaba konzervativnih postopkov obdelave tal v kmetijstvu
	Energija	npr.	Emisije škodljivih snovi v zrak iz postrojenj za proizvodnjo energije
	Promet	npr.	Tonski kilometer v čezalpskem prometu
	med drugim	npr.	Gostota železniškega omrežja, namenjenega potniškemu in tovarnemu prometu
	Obstoj prometne infrastrukture	npr.	Emisije škodljivih snovi iz prometa
Vrednosti kazalcev je treba interpretirati v vzročno-posledični povezavi. Vseh pet kategorij DPSIR naj bi bilo predstavljenih s pomočjo ustreznega izbora kazalcev.	Emisije v zrak	npr.	Širjenje naravnih / sonaravnih biotopov
	Izguba ali načrtna ohranitev življenjskih prostorov	npr.	Spomeniško zaščitene in registrirane zgradbe in objekti znotraj in izven naselij
	Izguba ali ohranitev kulturnih vrednot	npr.	Sredstva za pospeševanje kmetijstva, katerih dodelitev je vezana na kriterije zaščite okolja ali narave, ter delež površin, ki so deležne spodbud, v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami
	Izgradnja finančnih spodbud kmetijskih obratov in trajnostnih oblik gospodarjenja	npr.	Kmetijski obrati (certificirani), ki gospodarijo po ekoloških kriterijih
	Driving Forces	npr.	Oskrba malih občin z javnim primestnim prometom
	Pressures	npr.	Proizvodnja obnovljive električne energije v alpskem prostoru
	State	npr.	Emisija škodljivih snovi v zrak iz prometa
	Impacts	npr.	Naselitvene in prometne površine
	Responses	npr.	Poraba energije / Uporaba energije
		npr.	Površina, kjer so presežene kritične obremenitve (celotna kislina / dušik - evtrofikacija)
		npr.	Nerazkosana območja z malo prometa
		npr.	Širjenje naravnih / sonaravnih biotopov
		npr.	Kakovost vode velikih virov / podtalnice
		npr.	Vrste z rdečega seznama
		npr.	Prebivalstvo, prizadeto zaradi vplivov hrupa
		npr.	Stroški za spodbujanje trženja domačih (alpskih) proizvodov (npr. trženje imidža, subvencije)
		npr.	Obseg površin za ukrepe renaturacije in rekultivacije
		npr.	Sredstva za kritje stroškov raziskav iz državnih ali deželnih proračunov za področja okolje, kmetijstvo, gozdarstvo, prostorsko urejanje v Alpah
		npr.	Obseg površin za ukrepe renaturacije in rekultivacije
		npr.	Sredstva za kritje stroškov raziskav iz državnih ali deželnih proračunov za področja okolje, kmetijstvo, gozdarstvo, prostorsko urejanje v Alpah

Protokol	"Promet"
Pogodbenice se zavezujejo k trajnostni prometni politiki, ki - prispeva z med seboj usklajeno prometno politiko pogodbenic, ki zaobsega vse nosilce prometa, k trajnostnemu razvoju življenjskega in gospodarskega prostora kot osnove za življenje v alpskem prostoru žive ega prebivalstva; - zagotavlja znotrajalpski in čezalpski promet s povečanjem uspešnosti in učinkovitosti prometnih sistemov in s spodbujanjem okolju in virom prijaznih nosilcev prometa ob ekonomsko sprejemljivih stroških. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo razvijale področje prometa z upoštevanjem načela preventive, preprečevanja in povzročitelja. Pogodbenice se odpovedujejo gradnji novih cest višjega reda za čezalpski promet. Gradnja cest višjega reda za znotrajalpski promet je v skladu s prometnim protokolom možna samo še pod posebnimi pogoji. Cilj je postopna uvedba sistemov pristojbin, specifičnih za posamezne zvrsti prometa, ki bi dovoljevali, da se pravično krijejo realni stroški.	

(M&K)

(M&S)

(MS)

Perspektive

S podpisom "Konvencije o varstvu Alp" so se pogodbenice obvezale, da bodo sprejele ukrepe za trajnostni razvoj alpskega prostora. Že s podpisom krovne konvencije je treba v skladu s 3. členom uvesti korake za usklajevanje in sodelovanje pri raziskavah in opazovanju. Četrty odstavek 4. člena predpisuje "tekoče obveščanje javnosti o rezultatih raziskav in opazovanj ter sprejetih ukrepih".

Cilj delovne skupine "Cilji kakovosti okolja, specifični za gore" je bil s svojim delom o ciljih kakovosti okolja in kazalci pokazati načine za uresničevanje Alpske konvencije. Strukturirana zbirka ciljev v državah pogodbenicah potrjuje, da uresničevanje ciljev Alpske konvencije podpirajo številni nacionalni in regionalni cilji kakovosti in delovanja. Z osnutkom za usklajen sistem kazalcev za celotne Alpe se je bilo mogoče približati vsealpskemu poročanju o napredku pri trajnostnem razvoju alpskega prostora.

Strateška priporočila:

A Uresničevanje in uporabo ciljev Alpske konvencije in protokolov bi ob upoštevanju načela subsidiarnosti morali pospeševati na primerni nacionalni ravni. Eventualno bo treba obstoječe cilje v ta namen kvantificirati in prilagoditi specifično za Alpe. Rezultati dela DS lahko učinkovito podprejo te procese. Za alpski proces bi bilo koristno, če bi v tem smislu redno izmenjevali pozitivne primere in delili izkušnje.

B Države so pozvane, naj poskrbijo za dopolnitve zlasti na tistih tematskih področjih, ki so sicer pomembna za obravnavo relevantnih vzročno-posledičnih odnosov, jih pa ne pokrivajo v zadostni meri ne protokoli ne drugi nacionalni in regionalni cilji, ki obstajajo v državah.

C Spričo svojega zanimanja za oblikovanje skupne alpske politike bi morale države določiti enotna okoljska merila za ocenjevanje političnih procesov in vzvodov (npr. PVO in SOP).

D Model, uporabljen za zbiranje informacij o nacionalnih ciljih kakovosti okolja, in podatki, ki so jih dale na voljo države pogodbenice, bi lahko bili koristna podlaga za preverjanje uresničevanja ciljev Alpske konvencije, tako na primer za vsebinsko plat rednih poročil o uresničevanju, ki naj bi jih pripravljale države pogodbenice.

E Metodologijo kazalcev, ki jo priporoča DS, in v obliki predloga strokovnjakov pripravljeni prvi katalog kazalcev, ki se nanašata na vzročno-posledične odnose, bi bilo treba uporabiti pri pripravi vsealpskega sistema kazalcev.

Operativna priporočila:

A Nacionalne in regionalne raziskave bi bilo treba dopolniti in analizirati za celoten alpski prostor. Zaradi pomanjkanja časa je to DS lahko le nepopolno opravila in tako to ostaja bodoča naloga za neko delovno skupino.

B Izbrati in uskladiti je treba kazalce za alpski prostor, pripraviti postopek za njihovo oblikovanje in jih določiti kot osnovo za skupno poročanje. Kazalci, ki jih je predlagalo predsedstvo, so lahko izhodišče, pri čemer je potrebna uskladitev z delom DS SOIA in bi bilo to delo treba poveriti neki delovni skupini.

C Na podlagi metodološkega dela DS bi bilo treba pripraviti pilotno poročilo o kakovosti okolja v Alpah. To naj bi v veliki meri strnilo in uporabilo obstoječe količine podatkov in eksemplarično prikazalo, kako je mogoče dokumentirati uresničevanje ciljev krovne konvencije in protokolov. To delo bi morali poveriti neki delovni skupini.

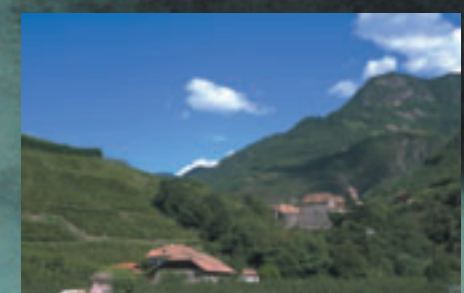
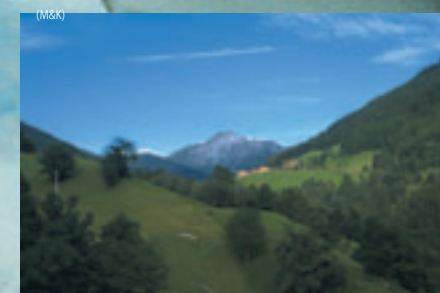
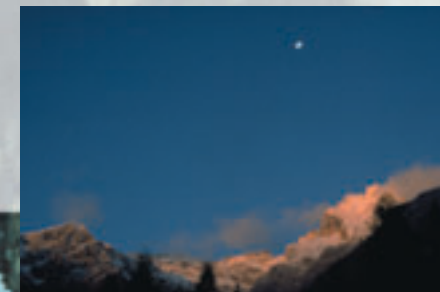
D Pripravljene strukture podatkovne baze za kazalce in cilje v alpskem prostoru bi moral prevzeti Stalni sekretariat, ki bi ga bilo treba

ustanoviti, in jih razvijati naprej in sicer v skladu z zahtevami možnih uporabnikov.

Dopolnjevanje in ažuriranje nacionalnih in regionalnih zbirk podatkov lahko v bodoče pogodbenice izvajajo samostojno. To orodje bi bilo lahko koristno za celotno alpsko politiko. Pomemben pogoj za to je, da poskrbi Stalni sekretariat s sredstvi, ki so mu za to na voljo, da bodo aktualni podatki v celoti na voljo v vseh alpskih jezikih.

E DS je pri svojem delu pripravila številne dokumente, tabele in informacije, ki bi jih morali na učinkovit način dati na voljo tudi za druge rabe v prihodnosti, takoj ko bodo na voljo v vseh štirih jezikih Alpske konvencije. Zato priporočamo, da se rezultati postavijo tudi v internet. To nalogo bi lahko do ustanovitve sekretariata sprva prevzela Nemčija.

F Države pozivamo, da izvajajo regionalne projekte za oblikovanje in uresničevanje okoljskih ciljev in kazalcev, da bi na ta način pospeševali uresničevanje ciljev Alpske konvencije.

Kontakti in povezave

www.alpenkonvention.org

Kontakti v državah pogodbenicah:

Avstrija:

Amt der Salzburger Landesregierung
Abteilung 16 Umweltschutz
gospod dr. Gunter Sperka
Michael Pacher-Straße 36
5010 Salzburg
Telefon +43 (0) 662 8042 5000
Telefaks: +43 (0) 662 8042 4167
E-pošta: Gunter.Sperka@salzburg.gv.at

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und
Wasserwirtschaft
Abteilung II/3
gospa Ingeborg Fiala
Stubenbastei 5
1010 Wien
Telefon +43 (0) 1 51522 2545
Telefaks: +43 (0) 1 5131679 1067
E-pošta: ingeborg.fiala@bmflfuw.gv.at
Ministrstvo za okolje: www.bmflfuw.gv.at

Umweltbundesamt GmbH
Abteilung Wald
gospod Bernhard Schwarzl
Spittelauer Lände 5
1090 Wien
Telefon: +43 (0) 664 611 90 51
+43 (0)1 31304 3720
Telefaks: +43 (0)1 31304 3700
E-pošta: schwarzl@ubavie.gv.at
http://www.ubavie.gv.at

Francija:

Ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement
Direction de la Nature et des Paysages
gospod Tahar Ou-Rabah
20, Avenue de Ségur
75302 Paris 07 SP
Telefon +33 (0) 1 42 19 20 90
Telefaks: +33 (0) 1 42 19 19 06
E-pošta: tahar.ou-rabah@environnement.gouv.fr
Ministrstvo za okolje: www.environnement.gouv.fr

Italija:

Ministero dell'ambiente e della Tutela del Territorio
Gospa dr. Elisabetta Colaiacono
Via C. Colombo 44
00147 Roma
Telefon +39 06 5722 81 56
+39 06 5722 81 07
Telefaks: +39 06 5722 81 72
E-pošta: colaiacono.elisabetta@minambiente.it
Ministrstvo za okolje: www.minambiente.it

Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici
gospa Maria Giuseppina Farrace
Via V. Brancati 48
00144 Roma
Telefon +39 06 5007 2249
Telefaks: +39 06 5007 2048
E-pošta: farace@apat.it

Liechtenstein:

Amt für Wald, Natur und Landschaft
gospod Hermann Schmuck
St. Florinsgasse 3
9490 Vaduz
Telefon +423 (0) 236 6419
Telefaks: +423 (0) 236 6419
E-pošta: hermann.schmuck@awnl.li

Nemčija:

Umweltbundesamt
Fachgebiet II 1.1 Grundsatzfragen der Ökologie
gospod dr. Benno Hain
Bismarckplatz 1
14193 Berlin
Telefon +49 (0) 30 8903 2169
Telefaks: +49 (0) 30 8903 2285
E-pošta: benno.hain@uba.de
http://www.umweltbundesamt.de

Bayerisches Staatsministerium für Landesentwicklung und
Umweltfragen
gospod Karlheinz Weißgerber
Rosenkavalierplatz 2
81925 München
Telefon +49 (0) 89 9214 3305
Telefaks: +49 (0) 89 9214 3612
E-pošta: karlheinz.weissgerber@stmlu.bayern.de
http://www.bayern.de/stmlu
http://www.umweltministerium.bayern.de

Ministrstvo za okolje: www.bmu.de

Slovenija:

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
Agencija RS za okolje
Služba za presoje vplivov na okolje
gospa Irena Ocvirk-Potočnik
Vojkova 1b
1000 Ljubljana
Telefon +386 (0)1 478 4541
Telefaks: +386 (0)1 478 4051
E-pošta: irena.ocvirk-potocnik@gov.si
Ministrstvo za okolje: www.sigov.si

Švica:

Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft
Abteilung Natur- und Landschaftsschutz
gospod Andreas Stalder
3003 Bern

Telefon 0041 (0) 31 322 9375
Telefaks: 0041 (0) 31 324 7579
E-pošta: Andreas.Stalder@buwal.admin.ch
http://www.umwelt-schweiz.ch

Bundesamt für Raumentwicklung
gospa Maria Senn
3003 Bern
Telefon: 0041 (0) 31 322 3382
Telefaks: 0041 (0) 31 324 7579
E-pošta: maria.senn@are.admin.ch
http://www.are.admin.ch

Mednarodne organizacije in nevladne organizacije:

AEM: http://www.styrax.com/demons/AEM
Alpe Adria - Delovna skupnost Alpe-Jadran (Vzhodne Alpe):
www.alpeadria.org
Arge Alp - Delovna skupnost alpskih dežel (Centralne Alpe):
www.argealp.at
CIPRA - Mednarodna komisija za varstvo Alp: www.cipra.org
Citt? di delle Alpi - Comunit? di Lavoro: www.cittalpi.net/
Club Arc Alpin (npr. www.alpenverein.de)
COTRAO - Delovna skupnost Zahodnih Alp: www.unil.ch/cotrao
Euromontana: www.euromontana.org
ISCAR - WIKO - Comité scientifique international Recherche alpine:
www.alpinestudies.unibe.ch/wiko.html
IUCN: www.iucn.org/
UNO/UNEP-ROE: www.unep.ch/roe/

Organizacije blizu Alpski konvenciji:

Mreža zavarovanih območij v Alpah: http://alparc.ujf-
grenoble.fr/1024-index.phtml
Via Alpina: http://www.via-alpina.com

Projekti v smislu Alpske konvencije:

Espace Mont-Blanc: www.espace-mont-blanc.com/
Omrežje občin - Povezanost v Alpah: www.alpenallianz.org
Mreža zavarovanih območij v Alpah: www.alparc.org